

AVTONOM

*Avtonomna licejska knjižnica
Krašmajerjeva ulica 1
Ljubljana*

manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Izhaja vsako soboto

Mi se klanjamo . . .

Ponos in samozavest so lepe lastnosti zavednega moža. Tudi v politiki so te lastnosti lepe in nič ne škodujejo. S ponosnimi možmi se ponosni možje pogajajo in dogovarjajo in sklepajo pogodbe, ponižnim revčkom in po tleh se plazečim hlapcem pa komandirajo in diktirajo.

Slovenci smo se v dolgi dobi 1500 let, odkar smo izgubili zadnji ostanek svoje državnosti, čisto odvadili moške samozavesti in ponosa. Postali smo hlapci in ponižni sluge tujih gospodarjev in smo hvaležno sprejemali skromne darove iz gospodarskih rok, tiste „darove“, ki so bili naša last! Tuji gospodarji so nam rezali kruh, ki smo si ga sami pridelali, tuji gospodarji so gonili naše fante in može po bojnih poljanah vsega sveta za njihove koristi, ne da bi bili naš rod vsaj vprašali, če smo z večnim prelivanjem krvi tudi mi zadovoljni ali ne.

Našemu rodu je tekom dolgih stoletij prešla pasja ponižnost že tako v meso in kri, da rečemo: Kako pa naj bi bili z nami drugače ravnali? Z vsakim se ravna, kakor zasluži in kakor on sam hoče. Kdor se plazí po tleh, ga bije bič; kdor se pa vzdigne in udari nazaj, pred tem imajo pa strah in spoštovanje! Tega ne bijejo več, ampak se z njim pogajajo kot može z možmi.

Slovenska politična zgodovina je ena sama dolga vrsta sramotnih ponižanj in gnusnega hlapčevanja. Ubogi naš rod se je vedno le klanjal in plazil po tleh. Bil je še slabši kot pes. Če psa preveč pretepaš, vsaj zdívja in te ugrizne. Slovenski rod ni nikdar zdívjal. Pač, za časa kmečkega punta v dobi Matije Gubca. Potem pa nikdar več. Zlezal je lepo pod klop in mirno prenašal nadaljne brce in glodal kosti, ki so jih metali gospodje pod mizo. Spomin na Gubčeve čase je pa izginil kot megla med našim teptanim ljudstvom.

Hlapčevsko duševno razpoloženje odseva tudi iz novejšje slovenske politične zgodovine. S kakšno hvaležnostjo smo sprejemali milostne darove z Dunaja! Če „so“ nam dali kakšen poštni pečat v slovenskem jeziku (poleg nemškega seveda), kakšna glorijska, kakšna hvaležnost je bila to! Pri vsaki takt pri-

liki je zaoril po Sloveniji glas: „Mi se klanjamo, klanjamo, in še enkrat klanjamo . . .“

In če je postal slovenski „šribar“ uradnik II. razreda, s pravico nositi uniformo, se je zopet dvignil vihar: „Mi se klanjamo, klanjamo, in še enkrat klanjamo . . .“

In ko je prišla svetovna vojna in so slovenske ljudi gonili v ječe, smo zopet zlezli pod dunajsko klop in kričali: „Milost, gospodje, milost! Vsaj se klanjamo, klanjamo in kako klanjamo . . .“

Toda v rovih in strelskih jarkih je prišlo nad nas neko razodetje. Ljudje so začeli misliti. „Zakaj pa smo mi pravzaprav tukaj? Kdo pa ima moč? Mi sami jo imamo!“

In ko je prišlo od nekod to razodetje, je nastal upor. Kar naenkrat, čez noč. Nihče ni vedel, kako in zakaj, ampak bilo je! Izgledalo je, kakor da so se mladi ljudje naučili vsi hkrati na pamet tisto poglavje iz Tolstojevga romana „Vojna in mir“, ki bi ga navdušeni militaristi najrajše izbrisali s sveta.

Tam daleč zadaj pa se je vzdignil mož in zaklical slovenskemu rodu: „Narod brez lastne državnosti ni narod!“

Danes se slovenski rod dviga in zravnava svojo 1500 let zakriviljeno hrbtnico. Počasi gre in težko gre, ampak gre. Kakor se izkrvinelemu telesu le počasi vrača življenjska moč, tako se slovenskemu rodu polagoma vračata samozavest in ponos. **Danes vemo, da smo tu in hočemo živeti po svoje.** Danes si postavljamo svoj politični cilj kolikor mogoče velike neodvisnosti in svobode, naš stari ideal večnega klanjanja pa odlagamo v staro šaro.

Res je, da je med nami še veliko ljudi, ki stare priljubljene in omiljene navade klanjanja ne morejo opustiti. Mi jim ne zamerimo, ker vemo, da pač ne znajo in ne morejo drugače. Toda prišel bo do veljave nov rod, ki bo drugačen, ki bo možki in samozavesten.

Mi ne rabimo nobenih dobrot več, nobenih milosti več, nobenega klanjanja več. **Mi hočemo svojo pravico.** Ljudje, ki so vstvarjeni vsi po božji podobi, se ne klanjajo pred ljudmi.

Ne obupajte!

Med vojno je splošno prevladovalo mnenje, da se kmetom silno dobro godi. Svoje pridelke so drago prodajali, ni se jim bilo treba nastavljeti za živč, ker

so imeli vse doma, za moko so lahko dobili obleko, in denarja so imeli kot toče. Vse je plavalo v tisočakah in v masti in v vseh dobrotah tega sveta.

LISTEK.

„Ta nove bukľe“.

(Oštarijska zgodba.)

V gostilnici „Pri samostojnem voličku“ se zbira skoro sleherni večer pisana družba. Gostje se razgovarjajo o dnevnih dogodkih, pijejo „rezano“ vino, kisle ko vrišče, in prigrizujejo suhe klobase. Danes sedi v družbi tudi majhen, rdečenosat možič, ki previdno skriva pod klobukom šlifano zrcalo; zato je najrajše pokrit. Kaj je, nihče prav ne vé. Eni pravijo, da se bavi s konfekcijo, drugi trdijo, da je tajni policijski agent, tretji pa hočejo vedeti, da pisari za časnike. Mož naroči četrt čvička, položi prède „Slovenski Narod“ in masten zavitek, iz katerega izvleče kos salame. Jé in govori vse obenem.

„No? Kaj pravite o tehle bukľah? Je že tako na svetu: danes ti mene po grbi, jutri jaz tebe! Fejst pa so tele bukľvice, ampak jaz mislim, da bodo splavale po vodi . . . Doktor Brejca sem sre-

čal na cesti; delal je vesel obraz, v srcu pa je bil žalosten in objokan. Pa tudi Ribnikarja sem srečal. On je imel žalosten in objokan obraz, srce njegovo pa je plesalo veselja. Tudi dr. Pegana sem srečal; bil je siv pod klobukom kot po navadi, samo roki je imel danes sklenjeni na hrbtu. Srečal sem tudi dr. Oblaka, ki je gledal v nebo in tam menda iskal zvezd, čeprav je lilo kot iz škafe. In dr. Gregoriča sem srečal; pulil si je mustače. Rasto Pustoslemška pa sem videl sedeti v kavarni pri Krapšu in se je smejal kakor ženij . . .

Urednik Perorezec, član „Jutrove“ redakcije je zdaj kihnil in vzdihnil: „Paf! Mi smo se od veselja na glavo postavljali, tako smo se razveselili Šušteršiča. In naš dični dr. Knafelc je takoj diktiral v stroj fulminanten članek. Sedaj je konec teh prokletih klerikalcev . . .“

Profesor Jezičnik udari po mizi, izbulji oči in zarenči v basu: „Nas? Nak! Nikoli!“

„Boš že videl! Mi samostojni kmetje bomo želi pri prihodnjih volitvah!“ mu plašno odgovarja ekonom Pšeničnik, ki

Tako smo brali med vojno in bremo še danes po vojni. Toda to mnenje je popolnoma napačno in krivo.

Res je, da so kmetje dobili med vojno mnogo denarja. Toda kakšen denar je bil to? Dokler je stara Avstrija umetno in s silo držala denarno veljavo na površju, je še nekako šlo. Po vojni pa, ko je vladna umetnost padla, so kmetje kaj hitro uvideli, da to, kar imajo v rokah, ni denar ampak ničvreden papir! Za ta papir kmet danes ne more obnoviti niti svojega orodja, ne more nakupiti živine in ne more obleči ne sebe, ne svojih otrok. Papirnatno bogastvo se je razkadilo v prazen nič!

Nič na boljšem niso delavci. Tudi oni so zaslužili med vojno in po vojni, ampak vprašanje je, kaj so zaslužili? Kup papirja, kakor kmetje! Danes stradajo kljub visokim plačam, in hodijo po svetu na pol goli in bosí.

Kaj naj rečemo o obrtnikih? Cene surovin so dosegle neverjetno višino, namemina za delovne prostore je neznosna, naročila so zaradi visokih cen redka, davek pa gre na stotisoče . . .

Kako se godi trgovcem, so sami po-

vedali že opetovano na svojih shodih in in v brezštevilnih spomenicah, ki so ostale seveda vse brezuspešne.

O javnih nameščencih ni da bi govorili. Če preračunamo uradniške plače na njihovo pravo vrednost, vidimo, da dela večina nameščencev za 15—20 starih goldinarjev na mesec, kar je za živeti premalo, za umreti pa preveč.

Zato ni čuda, če se je vseh slojev prebivalstva polastil obup in iz obupa izvirajoča brezbriznost za vse javne zadeve. Ljudje so potrti in gledajo z milo prosečimi pogledi okrog sebe, odkod bi dobili kakšno pomoč! Kaj pravica, kaj zahteva — samo žarek milosti in malo darilce . . .

To ni prav in ni dobro. Tako ne sme biti. Vsakega človeka in tudi vsak narod lahko doleti nesreča. A obupavati nikdar! Treba je le stvari vzeti kakor so, svoi nesrečni položaj resno in hladno premisliti — začeti znova. Naša moč in pomoč je v nas samih in zato se ne smemo nikdar tako ponižati, da bi pozabili na pravico in prosili le — sramotne milosti! Kaj naj naredimo, o tem pa prihodnjič več.

Politični pregled.

A. Domača politika.

Parlamentarno delo počiva zaradi praznikov. Na zadnji seji ni bilo niti toliko poslancev več, da bi bila seja sklepna. Za svojo „udanost“ so pa dobili poslanci lepo nagrado, ker so prejeli 1. t. m. povišane dnevnice z veljavnostjo od 1. januarja t. l. dalje. Sedaj prejemajo gospodje po 180 dinarjev ali 720 kron na dan, kar je tudi za dragi Belgrad prav čeden znesek.

Vlada je zopet v krizi. Kriza sicer ni prehuda, ampak kriza je. Na praznike so namreč zborovali v Sarajevu muslimani, ki so sklenili voditi politiko, ki do sedanji vladni politiki nasprotuje. Zato sta bila oba muslimanska ministra prisiljena podati ostavko. Na njihovo mesto bo Pašič postavil dva druga zvesta junaka in tako bodo veselo vladali dalje, dokler bo šlo.

Volilni red nameravajo zopet izpremeniti. Najprej so se bili odločili za proporc, kakor smo ga imeli pri zadnjih volitvah. Ta pa gospodom, ki so danes na vladi, ne diši preveč, ker slutijo, da utegnejo doživeti malo nesrečo pri prihodnjih volitvah. Zato je vlada sklenila, naj minister notranjih zadev izdela nov načrt volilnega zakona, na podlagi katerega bi demokratje in radikali vsaj še nekaj mandatov rešili za sebe. Pravijo, da

bo novi načrt tak kakor smo že nekdanj volili, namreč po glavarstvih.

Razdelitev države na „oblasti“ še ni gotova. Po zakonu bi morala biti zadeva rešena do 28. t. m. Kakor pa vse kaže, bo stvar šla precej težko.

Upravno sodišče za Slovenijo bodo ustanovili s sedežem v Celju. Ustanovitev takega sodišča je nujno potrebna.

Strankarsko gibanje v Sloveniji. Slovenski poslanci so na praznike priredili mnogo shodov po deželi. Kakšne uspehe imajo, tega ne vemo. Če hočemo verjeti poročilom listov, so vsi „sijajno zmagali“.

General Zečevič, bivši vojni minister, ki je zakrivil zadnjo zimo pogin nekaj stotin rekrutov, med temi tudi mnogo slovenskih, in proti kateremu so opozicijski poslanci dvignili obtožbo, se še vedno lepo in mirno spreha po Belgradu. Vladni poslanci ga niso hoteli izročiti sodišču. Če navaden človek da svojemu sosedu klofuto, je kaznovan. Visokim gospodom se sodišča ni treba bati. To se imenuje „politika“, ki pa za gorenjske tepežnike ne velja, kajti mi živimo v demokratični državi, kjer so pred postavo vsi enaki.

B. Vnanja politika.

Konferenca v Genovi, ki se je sestala 10. aprila, je najvažnejši svetovno-

je nedavno tega iz „liberalca“ postal „samostojen kmet“. „Nikoli več ne bo Korosec za ministra, Pucelj bo pa večno stoloval v poljoprivredi in v vodah.“

„Tiho bodite!“ se vmeša sedaj pisatelj Sratka, ki piše časih imenitne podlistke za „Slovenski Narod“; „Šušteršič pride in bo še velik gospod na Slovenskem. Sam Pašič stoji za njim. Ko pojde Hribar v penzjon, boste videli čudeže . . . Takrat šele bo dal klerikalcem pošteno po butici!“

„Da vas le sram ni!“ se zgrozi nad družino zdravnik dr. Purfelc. „L. 1918. ste kričali, da je treba na gavge ž njim, danes pa ga vsi pozdravljate!“

„Nič ga ne pozdravljamo“, zatrjuje „Jutrov“ urednik Perorezec. „Samo to pravimo, da je klerikalce dobro zasul! Tako je! Le izrezavati je treba cele strani, pa imamo uvodnikov za cel mesec. Saj veste kako je: dr. Kramar ne utegne, ker je postal bančni upravni svetovalec, drugi pa so . . . tako ja, na to pa, ali tako je!“

„Veste!“ pravi bistrooki fant Valutarnik, bančni subalterni uradnik po po-

klicu, in ne vé kako bi dalje. „Veste, to je tako. Sedaj se preiskuje zadeva koroseške svinca. Zadeva nekako poduh-teva! Pa pravijo, da so bili tudi klerikalci poleg. Ne vem, kako bo! Jaz pravim: Molčimo!“

Vsi se krohočejo v cizih in durih:

„Le molčimo!“

„Mislim, da bo le obveljala misel našega Pustoslemška,“ povzame v zedregi naglo pisatelj Sratka. „On namreč trdi, da je Šušteršičevo brošuro zakrivil avtonomistični agitator Prepeluh. On ima pri Blasnikovih veliko besedo, zadnjič enkrat pa je bil celo v inozemstvu. O, o, o, naš Rasto je velikopotezna glava. Pravim vam, da je najboljši žurnalist na svetu, in pozitivno vem, da doktor Tavčar vsak dan Boga milega hvali, da je ućakal takšnega epigonika, kaj, epigona, vse hvale in časti vrednega naslednika . . .“

„In zastavonošo vseh koncentriranih sil“ se vtakne vmes dr. Purfelc.

Za mizo vstane profesor dr. Jezičnik, dvigne svoj kozarec in spregovori s svečano gesto:

politični dogodek sedanje dobe. Na konferenci, kjer je zastopanih 34 držav, pa zastopstvo naše države ne igra posebno odlične vloge. Resnica je, da se za naše delegate nihče ne zmeni. To se je najbolj očitno pokazalo pri volitvah v različne komisije. Konferenca si je namreč delo razdelila in za razpravljanje o posameznih točkah izvolila več komisij ali odsekov. Najvažnejše take komisije so: politična komisija, kateri predseduje laški ministrski predsednik De Facta, potem finančna komisija, gospodarska komisija in prometna komisija. Vsaka izmed teh komisij ima zopet svoje podkomisije, kjer se bo opravljalo najvažnejše delo. In ravno v teh podkomisijah naša država ni nikjer zastopana izvzemši v gospodarski, in še tam smo dobili svojega zastopnika samo vsled grožnje, da naše zastopstvo konferenco zapusti, ako bo tako prezirano. Posebno časten uspeh to ni.

Nasprotstvo med Jugoslavijo in Češko. Vsled ogromnega neuspeha in preziranja naše delegacije na genovski konferenci je zavladala v Belgradu velika jeza na — Čehe, zlasti na češkega ministra dr. Beneša, češ, da je on kriv naše smole! Večina belgrajskih listov je na dr. Beneša zelo huda in mu očita, da o politiki sploh ničesar ne razume; on naj bi se prišel v Belgrad učiti k Srbom, ki imajo že 100 let svojo državo in vedo, kaj je diplomacija, ne pa da se rine v ospredje on s svojimi Čehi, ki imajo svojo državo komaj 3 leta in nič ne znajo. V Belgradu so pač pozabili, da imajo Čehi svojega Masaryka (predsednika češke republike), ki uživa v svetu vse drugačno spoštovanje kakor naš Pašič. Na ta način si bomo seveda češko prijateljstvo še prav posebno zagotovili, da bomo prav kmalu prav popolnoma sami, obdani od samih neprijateljev.

Tudi z Rusijo živimo v tako dobrih razmerah, da se naši in ruski delegatje v Genovi niti ne pogledajo. To je zaradi Wranglovcev. Naša vlada, zlasti Pašič,

še vedno sanjajo, da bo prišel v Rusiji na površje „beli car“, ki bo vsako leto zavabil v Belgrad kakih 100 milijonov rubljev v zlatu. Zato podpira naša vlada vsako gibanje, ki je naperjeno proti sovjetski vladi na Ruskem, proti tisti vladi, s katero se v Genovi danes pogaja cel svet in jo ravno vsled tega dejansko priznava kot pravomočno rusko vlado. Za „priznanje“ od naše strani se seveda Rusi brigajo kot za lanski sneg...

Pogajanja z Lahij in Rapallu. Najlepše uspehe pa žanje naša politika v Rapallu. Rapallo je malo, a lepo mestoce blizu Genove. Tam so sklenili pred nedavnim časom znano rapallsko pogodbo, po kateri smo Slovenci izgubili Trst in Istro in celo Primorje. Lahij pa te pogodbe nočejo izpeljati, ker bi radi dobili v svojo oblast tudi Reko, ki bi morala biti po rapallski pogodbi neodvisna država, koje pristanišče bi služilo tudi nam, zlasti Sloveniji. Pogajanja za izvedbo rapallske pogodbe se vlečejo že leto in dan kot kurja čreva in priznati se mora Lahom, da se jim je posrečilo doslej belgrajsko vlado sijajno voditi za nos. Če bi bila naša vlada sklenjena pogodbo predložila pravočasno Zvezi narodov v odobrenje, bi danes stala vsa Evropa na naši strani. Tega pa naša vlada iz neznanih vzrokov ni storila, ampak je čakala in čakala tako dolgo, da bomo bržkone doživeli še en Rapall in novo sramoto.

V jako dobrih razmerah pa živimo s Francozi. Francoska vlada potrebuje bajonete in teh nam bodo dali Francozi dovolj, seveda proti dobremu plačilu, pa ne da bi se mi s tistimi bajoneti bojevali za svoje, ampak za francoske koristi. Ne da se tajiti, da so Francozi jako pametni. Če najdejo hlapca, ki še njim samim plača, samo da jim sme služiti, namesto da bi ga oni plačali, — zakaj ga ne bi vzeli? Taki brihtni hlapci smo mi!

Rusko-nemška pogodba je najvažnejši dogodek na genovski konferenci. O tej pogodbi pišemo na drugem mestu.

Rusko-nemška pogodba.

Udeležencem genovske konference so pripravili ravno za Veliko noč Rusi in Nemci velikansko presenečenje s tem, da so objavili konferenci in vsemu svetu, da je podpisana posebna rusko-nemška pogodba.

Vsebina pogodbe.

Vsebina rusko-nemške pogodbe, katero sta podpisala v imenu Rusije ruski „ljudski komisar“ (= minister) za vnane zadeve Čičerin (nekateri naglašajo Čičérin, ne Čičerin) in v imenu Nemčije nemški minister dr. Rathenau, je sledeča:

1. Obe vladi sta se sporazumeli, da bosta uredili vsa iz medvojnne dobe izvrajajoča vprašanja med Nemčijo in sovjetsko Rusijo v glavnem na sledeči podlagi:

- Nemčija in Rusija se odpovesta obojestransko vsem vojnim odškodninam in odškodninam za škode, povzročene vsled vojne;
- vprašanje trgovskega brodogoja bosta uredili obe državi sporazumno;
- Rusija in Nemčija se odpovedujeta povračilu stroškov za vojne ujetnike.

2. Nemčija se odpove vsem tirjavam, ki jih imajo nemški državljani do Rusije, če Rusija tudi državljanom drugih držav njihovih tirjav ne bo plačala.

3. Vzpostavijo se zopet diplomatski in konzularni odnošaji med obema državama.

4. Medsebojno trgovsko razmerje se bo uredilo na podlagi obojestranske solidarnosti.

Pomen pogodbe.

Rusko-nemška pogodba je izpremenila ves današnji svetovni politični položaj.

Pred vojno so bile politične sile grupirane v trozvezi (Avstrija, Nemčija in Italija) in v takozvani antanti (Francija, Anglija in Rusija). Med tema dvema skupinama je prišla leta 1914. do oboroženega spopada. Za čas vojne so se politične sile pregrupirale tako, da so na stran antante stopile Amerika, Japonska in Italija, Rusija pa je odpadla iz računa zaradi izbruha revolucije. Po sklepu miru v Parizu je bila grupacija sledeča: Na eni strani precej zrahljana antanta (Francija, Anglija, Japan, Italija in

nekaj malih držav), na drugi strani pa Nemčija in premagane državnice (Bolgarija, Avstrija, Madžarska itd.). Na strani antante je ostala kljub izstopu Amerike iz sodelovanja z antanto še vedno ogromna premoč proti premagancem.

Vsled pristopa Rusije k Nemčiji pa je politična premoč in nadvlada antante nad vsemi evropskimi državami danes strta.

Moč nove zveze.

Rusija je na prirodnih bogastvih silno bogata država, ki ima vse, kar potrebujejo ljudje. V Rusiji manjka samo izvežbanih moči, ki bi ogromno rusko prirodno bogastvo dvigale iz zemlje in spravljale v svet.

Nemčija je zopet prva industrijska država v Evropi, ki ima delovnih in izvežbanih moči dovolj na razpolago.

Iz tega sledi, da se obe državi kar najbolj dopolnjujeta. Rus ima žito, meso in rude, Nemeč pa stroje. Zato je moč, ki jo predstavljata obe državi skupaj, naravnost nepremagljiva.

Posledice pogodbe.

Morebitne politične posledice nove pogodbe bodo sledeče:

Niti Nemci niti Rusi ne bodo plačevali ogromnih vojnih odškodnin. Doslej so Francozi vselej zaropotali z orožjem nad razoroženo Nemčijo, kadar so se Nemci kaj obotavljali s plačilom. To je sedaj izključeno. **Proti združenim silam Nemcev in Rusov je ni moči na svetu.**

Nemčija je vojno izgubila vsled lakote. Tudi to je danes izključeno. Rusija tvori za Nemčijo ogromen prehranbeni rezervoar, ki ga sploh ni mogoče izčrpati. Blokada (t. j. zaprtija) Rusije je pa

ravno tako nemogoča, ker je Rusija prevelika. To je pokazala zgodovina prvega leta po koncu vojne.

Rusov in Nemcev je nad 200 milijonov. Če Nemci to ogromno maso oborože in organizirajo, je vsak oborožen napad na to silo brezupen. To se pravi z drugimi besedami: Rusi in Nemci lahko diktirajo svoje pogoje celi Evropi. — Vsled te možnosti pa bo antanta prisiljena pasti pred Rusi in Nemci na kolena in dovoliti revizijo mirovnihih pogodb, ki utegne dati celi Evropi popolnoma drugačno politično lice.

Posledice pogodbe za nas.

Ker bodo Nemci in Rusi lahko diktirali svoje želje celi Evropi, ni izključeno, da se bo dalo izpeljati tudi priključitev Nemške Avstrije k Nemčiji. **V tem slučaju postane Jugoslavija neposredni sosed Velike Nemčije** in v Belgradu bodo morali računati ne le s Francozi kot doslej ampak tudi z Nemci.

Neizbežna revizija mirovnihih pogodb lahko prinese s seboj tudi **važne izpremembe sedanjih naših državnih mej.** Madžarske in bolgarske in nemške žele v tem oziru niso neznane! Če se bomo hoteli takim neprijetnostim izogniti, bo treba živeti v Rusijo v drugačnih razmerah kot doslej. Zato bo potrebna korenita sprememba naše politike napram Nemčiji in Rusiji. O tem do danes sicer še ne vidimo nič, ampak bo prišlo, ker mora priti.

Sedaj pa vprašamo razne naše slovenske politike: **Ali razumejo danes pomen naših članokv o našem slovenskem političnem cilju? Ali naj bomo še enkrat na velike dogodke tako „pripravljeni“ kakor smo bili l. 1918.?**

Dopisi.

— demokracija — prostost — rešitev — naši bratje — svoboda in zlodej vedi kaj še vse.

Radič se s svojimi poslanci dobro drži. Hrvatje utegnejo že kaj dobiti z leti, ker jim ni za dnevnice. Mi Slovenci bomo pa figo dobili; če pa bomo kaj dobili, bomo dobili le s pomočjo Hrvatov. Hrvatje so res občudovanja vredni fantje. — Mi Slovenci ne bomo nič dobili in dosegli, dokler ne bomo imeli junaške in korajžne republikanske stranke, kakor jo imajo Hrvati. Kar je Radič dosegel, je vse z besedo „r e p u b l i k a“. Ta beseda vpliva na nas kakor elektrika. Brez te besede bi imel Radič komaj polovico uspeha. Tako je tudi pri nas. Pri nas ta beseda strašno vleče, ker jo ljudje razumejo. Ta beseda enako vpliva na ljudi vseh strank in vseh ver.

Beseda „avtonomija“ ali „federacija“ ne prime tako, ker te besede ne razumemo prav. Samostojni kmetje ne bi bili Slovenski ljudski stranki nikdar vzeli 8 mandatov, če ne bi bili imeli besede „samostojni“. To besedo smo mi razumeli tako, da bodo delali za našo samostojnost, pa so nas ogoljufali. Pri volitvah so bile vse stranke za republiko, in ljudje so kar noreli za to besedo, danes so pa vsi svojo besedo snedli.

Kaj pravite, g. urednik, ali se ne bi dala tudi pri nas ustanoviti poštna in neustrasna slovenska republikanska stranka, kjer bi se lahko združili vsi brez razlike, kar nas je poštenih in ne-

— „Kaj boš tisto! Ti si postal profesor s pomočjo demokratov... Jaz sem pa narodni socialist, saj me poznaš!“

Vsi se ozro v soseda.

„Ti si pa, ti si pa — kdo? Filip Haderlap morda? O ne, ti si — ničla!“

„Jaz sem republikanec!“

„Jaz pa monarhist!“

„Ali bo doktor Šušteršič ali pa doktor Korošec zadnji monarhist!“

Vrata se odpro, čez prag stopa polagoma debelušna osebnost, branjevec Miha, prikloni se in se vsede. — „Dober večer, volički!“ pozdravi zbrano družbo. Vsi se smejejo šali in ga povabijo bliže.

„No kaj pa vi pravite o brošuri?“ ga izprašujejo od vseh strani.

Branjevec Miha se odkašlja in resno izpregovori:

„To je gospodarska zadeva. Gospodarstvo takorekoč ni politika v vašem pomenu besede. Kolikor plačlaš, toliko veljaš! Predvsem je treba gospodarstva. Davki so nasilni, toraj moraš zaslužiti. Kar pišejo po cajtengah ni nič verjeti! Plačaj, potem piši. Piši kakor in kar hočeš. Gospodarstvo, kajpak gospo-

darstvo — to je vse. To je takorekoč podlaga! Tako je!“

Natočil je in izpil!

In zopet se odpro vrata, po sobi pa se razlegne sonoren glas kolporterja:

„Slovenski Narod, Novi čas, Jugoslavija, Šušteršičeva brošura — prosim gospodje?“

„Koliko pa prodaste brošure“ vpraša glas od stene.

„Več kot „Slovenskega Naroda!“

Pisatelj Siračka premišljajoč gleda pod mizo. Drugi se muzajo.

„Pa od časnikov — katerega prodaste največ?“ ponovi vprašanje glas od stene.

„Avtonomista!“ gospod.

„Prav! Še to povejte: ali ste vi za monarhijo ali republiko?“

„Za republiko!“ — Molk.

„Natakarica, prinesite še en četrt!“ prekine molk prof. Jezičnik in pomoli prazen četrt preko mize.

„Gospoda! Do danes sem bil „prijatelj“ klerikalec. Sedaj pa vstopam javno v republikansko stranko. Meni, pravim vam, se stidi to vaše jalovo blebetanje.“

„Dol ž njim!“ zagrmje Perorezec, Siračka in samostojni kmet.

„Nemojte brača!“ zahrešči nenadoma rejen možiček, ki pristopa k mizi. „Oprostite gospodo, jaz sem carinik, gospod Penez, bivši komunist in sedaj radikal. Gospodo — sve eno jest sve; jaz kažem, da neka živi država, a ne samo država, pa i ja! Kad si neprijatelj — onda samo broji pare!“

Vzame stol, prisede in se priklanja.

„Eto!“ reče samozavestno.

„Eto!“ ponovi za njim večina. Le dr. Purfelc in dr. Jezičnik kažeta jezike.

„Resnica ni tu ni tam!“ razklada gospod Penez. „Resnica je na sredini. Šta kaže dr. Šušteršič? On je i za avtonomijo i za centralizem; on je i za kralja i za Pašiča! Znate? On je element, potpurn element.“

„Pej no v lft!“ ga zmoti gospod Valutarnik. „Če imaš zopet tujih valut, po-

vej natihoma, ako hočeš, da bo kaj zasluzka!“

„Ništa!“

„Toraj si „ništa“! Tiho bodi, pa izpij svoj kvantum. Domov te bo spremil kraljevi redar!“

Doktor Srebrnjak, odvetnik z dežele, ki je ves čas molčal, je polagoma zbral svojo pamet in začel deklamirati:

„Prvič je Šušteršičeva brošura za nič, ker je slovenščina slaba, drugič je zanič, ker je odbil vse fajmoštre od sebe, tretjič je zanič, ker je vse izblebetal; kdo pa naj mu še veruje? Četrtič... petič... šestič...“

„Nehaj, nehaj!“ mu kriče na ušesa vsi, kot na povelje. „Jutri bomo nadaljevali s sedmič in osmič, ali pa kadar bo čas...“

„Jaz vem“, se priglasil k besedi profesor Suholetnik, ki je med tem tiho prisedel — „jaz vem: doktor Šušteršič je velik talent, politični talent, fenomenalen človek, pravi sin milje naše Slovenije!“

„aj boš tisto!“ mu ugovarja neznanec pri sosednji mizi s čikom na žnablu.

odvisnih ljudi? Mislim tako, da ne bi padali nobene vere, ker smo „liberalcev“ že ravno tako sili kakor „klerikalcev“. Zato tudi ne bi Slovenske ljudske stranke napadali, ker to je vsaj še nekaj, ampak druge pa vse po vrsti s kolom! Kar je pri nas samostojnih, samo zaradi vere ne volijo Slovenske ljudske stranke, za republiko so pa vsi in Srbe kolonejo bolj kot vruga. Jaz mislim, da bi bila slovenska republikanska stranka zelo pametna stvar, ker bi bila odprta vsem, in ker to ime vse pove, kar hočemo. Mi hočemo biti Slovenci, hočemo biti sami svoji in hočemo republiko, magari zvezno. Tudi na volilni škrinji bi moral biti napis „republika“ in vsi bi vrgli kroglico samo v to škrinjo.

V „Avtonomistu“ sem bral med dopisi enega, kjer si nekdo ne želi take stranke. Ta je že eden od tistih, ki se bojijo. Danes ve vsak pri nas, da bi vse drlo za republikansko stranko, zato se je tudi vsi bojijo, ker bi bila taka stranka za druge politična smrt. To je samo strah in nič drugega. Ljudje čakajo odrešenja in to je samo republika in samostojnost (pa ne Puceljnova) in nič drugega.

Drugače pa bi moralo biti vse tako kakor Vi pišete. Jugoslavija bi morala biti zvezna republika, magari tudi monarhija, to je še za prenesti, ampak **zvezna**, da bi vsi imeli resnično avtonomijo. Bojim se pa, da Srbi molzne krave ne bodo dali iz rok.

Pamet naših politikarjev je bila pač oslovska pamet, ker če bi bili osla vprašali, če hoče kar tako na nič pod Srbe, bi bil gotovo vprašal za pogoje, kako in kaj. Jaz sem si sam izmislil prisposodbo o volku in ovci. Ovci (Sloveniji) je bilo pri starem gospodarju predobro, pa je šla k volku in mu rekla, da bi se z njim združila, ker sta eno in imata oba topel kozuh in ker je ovca mislila, da jo bo volk branil. Tudi pogodbo sta naredila, ker volk rad na prisego pozabi. Pa volk je ostal to pot mož beseda in je rekel ovci: Pogodbo sva podpisala, sedaj jo bova pa izvršila tako, da bom jaz tebe požrl. Kadar boš v mojem trebuhu, bova res popolnoma združena in basta.

Naši politični voditelji, ki so bolj učenj kot ljudstvo, bi bili že lahko Srbe in njihovo upravo nekaj bolj poznali, predno so se jim izročili. Mi Slovenci nimamo nič proti Srbom, ampak naj nam pustite našo kulturo, naš jezik, naše

navade v miru. Vsaj oni nas vendar niso rešili, ker so morali drugi reševati njih. Oni so prišli v svojo hišo, ko jim je antanta vrata strla. Na davke človek še ne bi nič rekel, ker vemo, da morajo biti, kar je prav, ampak ta prokleta carina in sploh cela uprava, to je za nas prava šiba božja. Pa brez palice Slovenci ne moremo živeti! Ljudska nevolja pa prikipava do vrha. — Vas pri srčno pozdravlja N. N.

Opomba: Tega pisma ne podpisem, ampak sem Vam poslal svoje ime posebej, (smo prejeli, op. ur.), ker se bojim, da mi ne bi pisma odpri. Jaz sem bolan in ne bi rad imel s Srbi nobenega opravka. — (Pismo smo samo slovnično izpremenili, vsebina je neizpremenjena. Izpustili smo le 2—3 vrstice, ki so bolj „mastne“. Zadostuje pa že to, da se vidi, kako ljudje mislijo in kaj sodijo. Pokrajinsko upravo opozarjamo zlasti na zadnji odstavek — ali je res treba, da se ljudje počnejo boje?! Op. ur.).

Iz Šenčurja: Brali smo, naj naročniki odkrito in prosto povemo, kaj bi bilo najbolje za našo državo. Jaz pravim: Za našo državo bi bilo najbolje, če skrbimo korito, ker nimamo več kaj vanj devati in pri praznem koritu prešiči poginejo. Povejte nam dalje, kako in zakaj je to dobro: Amerikanski prezident ima 50 tisoč dolarjev na leto ali 15 milijonov naših kron in vlada nad 100 milijoni najbogatejših ljudi na svetu — naš kralj bo pa imel, kakor berem, 60 milijonov dinarjev ali 240 milijonov kron na leto in vlada komaj nad 10 milijoni ljudi, ki vsi skupaj nimajo toliko kakor en sam ameriški bogatin! Ali je to prav? Delavec, ki dela na dan po 10 ur, zasluži v enem letu (300 dni) 30 tisoč kron, če ima 10 K na uro. Ali ne bi bilo dovolj, če dobi državni poglavar 365 krat toliko, kakor priprosto delavec, to je okoli 11 milijonov kron? Pa boste rekli: Kdo pa naj to naredi? Mi! Mi kmetje, delavci in obrtniki redimo kralje in cesarje, ministre in poslance in potrebne in nepotrebne uradnike in za nameček še celo rajdo verižnikov, torej bi mi že kaj naredili, če bi izvolili prave može za poslance in ne za dremanih kimovcev. Če bomo izvolili korajžne in odločne ljudi za poslance, pa bo boljše. Pri volitvah bomo že govorili, pa bo drugače! Tako kakor gre, ne gre več in ne bo šlo več! (Podpisan kmečki posestnik).

Kaj je to?

V Londonu izhaja list „Times“ (izgovori: Tajms). To je največji svetovni list, katerega berejo vse vlade zaradi točnih in jasnih poročil, ki jih dobiva list od svojih dopisnikov iz celega sveta.

Dne 13. t. m. torej je objavil ta veliki list poročilo iz Jugoslavije, iz katerega povzemamo sledeče:

„Kako je to“ — vprašuje dopisnik — da je padel dinar tako nizko in še vedno pada? Lansko leto je veljal angleški funt 120 dinarjev, danes velja že 360 dinarjev! Kako je to, da Jugoslavija, ki je z 90 odstotki poljedelska država, žito uvaža? Kako je to, da je bilo v poljedelski deželi izvoljenih za poslance 50 komunistov? Kako je to, da so komunistične mandate razveljavili in niso za njihova mesta razpisali novih volitev? Kako je to, da 63 hrvatskih poslancev sploh ne pride v parlament? Zakaj jugoslovanska vlada nič kaj rada ne vidi, da obiskujejo inozemci tudi ostale dežele Jugoslavije in hoče, da pridejo samo v Belgrad?

Odgovore na ta vprašanja je treba iskati in vseh straneh. Najprej je treba ugotoviti, da so glavni činitelji v kraljevini SHS samo Srbi. V Bosni in v Dalmaciji, na Hrvatskem in na Kranjskem vladajo izključno od Belgrada imenovani uradniki. Dve glavni vladni stranki sta srbski. V armadi so častniki izključno Srbi.

Po vojni se je Srbija povečala za trikrat. Za svojo obnovo mora uvažati silne količine materiala. Izvoz ovira slab promet. Težave še povečuje okolnost, ker je severni del (Slovenija) zaradi izgube Reke brez zveze z morjem. Poleg tega je vlada napravila s svojo agrarno reformo silne zmešnjave. Srbske hribovce je naselila v rodovitnem Banatu, kjer je odvisna rodovitnost zemlje od umetnega namakanja, ki ga ti ne poznajo.

Najvažnejši vzrok vseh težav pa je slaba uprava. Država ima dvakrat toliko uradnikov kakor jih potrebuje. Njihove plače požro polovico državnih dohodkov. Armada požre četrtno dohodkov. **Uradništvo** (za Slovenijo to ne velja, op. ur.) je koruptno in nesposobno, ker vlada daje uradniška mesta svojim strankarjem za nagrado. Najvažnejša uradniška mesta so razdeljena med vladne pristaše z ozirom na številčno moč strank.

Kmetje pod tako vlado in upravo silno trpe. Radikali in demokrati so večinoma meščani, tako da so kmečki interesi prav slabo varovani. Zaradi slabe uprave pri monopolu kmetje ne dobe niti dovolj soli, niti sladkorja. Kmet mora žandarje in policaje podkupovati, če hoče imeti pred njimi mir (v Sloveniji še ni tako, op. ur.). Hrvatje in Slovenci neradi služijo pri vojakih v tujih garnizijah. Kritiki vladne finančne politike opozarjajo na dejstvo, da plača kmet (ampak samo srbski, slovenski ne! op. ur.) danes ravno toliko davka kakor pred vojno, čeprav je valuta danes čisto drugačna, in da danes lahko plača za davek mu odmerjeno svoto, če proča le par piščancev, dočim je moral prej za isto svoto prodati kravo! Današnja vlada pa se ne upa davka povišati (v Sloveniji ga je, pa še kako!! op. ur.), ker se boji nezadovoljstva kmetov (v Srbiji namreč, op. ur.).

Glavno zlo pa je korupcija in intrige, ki jih je sprejela v svoj sistem nova država kot ostanek balkanske politike. **Osebnost odločuje nad stvarnimi potrebami.** Stankarstvo je tako zastrupilo vse ozračje, da na stotine mladih in sposobnih ljudi sploh odklanja vsako javno službo.

Vse to bo morala država odpraviti ako hoče ozdraveti.“

Dnevne vesti.

Civilna lista. Predsednik francoske republike Millerand je odpotoval začetkom tega meseca v francoske kolonije v Afriki. Potovanje je izvanredno velikega političnega pomena, tako da se Millerand niti genovske konference ne more udeležiti. Za taka važna politična potovanja plača v republikah potne stroške za predsednika in njegovo spremstvo navadno država. Z ozirom na politiko varčnosti pa, ki jo zadnji čas vodijo v Franciji, je Millerand izjavil, da bo potoval na svoje stroške, čeprav njegova letna plača ni večja kot 500 tisoč frankov.

„Lep primer“ varčnosti. Belgrajska vlada je na Dunaju naročila za kraljevski dvor 56 prekrasnih kočij, ki bodo opremljene z zlatom in najfinejšo svilo. V Münchenu izdelujejo iz najfinejšega usnja veliko število konjskih oprav za konje, ki bodo vlekli te kočije. Oprave bodo okrašene s težkim srebrom. V Belgradu dovršujejo novi kraljevski dvor, v katerem se nahaja 70 razkošno opremljenih dvoran. Dragocenega pohištva za kraljevski dvor pa belgrajska vlada ni naročila pri tovarni pohištva v Zagrebu, kjer bi se plačalo v domačem denarju; pohištvo izdelujejo v Parizu, kjer mora vlada po današnjem valutnem stanju plačati 29 kron za 1 francoski frank. Stene posameznih dvoran bodo okrašene z dragocenimi tapetami in gobelinami, ki se dobijo za „masne pare“ po vsej Evropi.

Dumajčani pripovedujejo, da so izdelali tamkajšnji zlatarji srebrno in pozlačeno jedilno orodje, t. j. žlice, vilice, nože, krožnike in drugo. Te stvari bodo v 36 zabojih kmalu odposlali v Belgrad. — Dvorski sijaj bodo dvignili neštevilni dvorski dostojanstveniki, uradniki, livrirani sluge, potem 12 dragocenih dvorskih avtomobilov, konji, dvorska godba ter dva regimeta telesne straže. Tako je pri nas. V bogati republiko severoameriških držav pa živi predsednik Harding takole: „suito“ (spremstvo) tvori 1 osebni tajnik in 1 osebni sluga, celi zunanji sijaj pa tvori — 1 avtomobil.

Izšla je brošura z naslovom „Moj odgovor“. Napisal jo je dr. Ivan Šušteršič. Cena 10 dinarjev. — Brošura vsebuje med drugim ostre napade na nekatere sedanje voditelje Slovenske ljudske stranke. O politični vsebini nekaterih odstavkov bomo ob priliki še pregovorili. Brošura je zanimiv zgodovinski spis, ki zadnja leta našega političnega življenja osvetljuje od svoje posebne strani.

„Slovenska stenografija“. Priredil Fr. Novak. Drugi del: Debatno pismo. Cena 16 Din. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni. Knjiga je v vsakem oziru izborna in bo dobro služila zlasti dijakom. Danes ga ne bi smelo biti izobraženca, ki ne zna stenografije. Novakove stenografije I. in II. del sta pripravna tudi za samouke.

Gospodarstvo.

Novo notranje državno posojilo.

„Po poročilu „Pravde“ namerava finančni minister izvesti notranje posojilo ene milijarde potom loterije. K finančnemu zakonu o dvanajstih za maj in junij bo predložen dodatek, ki pooblašča finančnega ministra, da more razpisati notranje posojilo v znesku ene milijarde dinarjev. Z ozirom na to izdeluje direkcija državnih dolgov načrt o načinu amortizacije tega posojila. Posojilo naj bi se vporabilo za popravo železniških prog, za gradnjo državnih poslopij, za zmanjšanje cirkulacije papirnatega denarja in za odplačilo državnega dolga pri Narodni banki. Posojilo naj bi se obrestovalo po 5½% in amortiziralo po 1½% loterijskim potom. Po načrtu naj bi bilo zrebanje 4 krat na leto vselej z glavnim dobitkom 1 milijona dinarjev in z več drugimi dobitki v raznih večjih zneskih. Pri podpisu naj bi se vpoštevale pravice lastnikov izvršilnih sodb glede vojne odškodnine, pravice lastnikov predvojnih avstro-ogrskih državnih obveznic in pravice lastnikov 20% bonov, izdanih povodom žigosanja avstro-ogrskih bankovcev.“

To poročilo čitamo v „Slov. Narodu“ z dne 11. t. m. Vest je tako važna, da si jo je vredno ogledati nekoliko natančneje.

Mi smo imeli že na zimo razpisano notranje državno posojilo v znesku 500 milijonov dinarjev. To posojilo so garantirale domače banke. Kljub ogromni agitaciji in silnemu vladnemu pritisku za podpisovanje posojila se je posojilo vendarle ponesrečilo, ker državna uprava že takrat ni uživala nikakega kredita ne doma ne na tujem.

Žalostna izkušnja od prošle zime pa naše finančne uprave ni prav nič naučila. Ona gospodari kot prej, brez smisla in cilja, brez kontrole in kar je najhujše: ona ne drži dane besede in ne drži nobenega podpisa.

Po zimi so nam rekli, da bodo porabili posojilo v znesku 2 milijard kron za izboljšanje prometa. Promet je pa danes tak, kakršen še nikdar ni bil, da je to že evropski škandal. S 1. majem bodo poleg tega voznino za blago in za potnike povprečno za 50 odstotkov še zvišali, seveda za „popravno prometa“. Kje so pa 2 milijardi posojila? Ali se s tem denarjem ni dalo nič narediti? Kje je ta denar? Rekli so, da bodo one ban-

ke, ki so posojilo garantirale, imele pravico kontrole. Kje je bila kakšna kontrola?! Nikjer je ni bilo in sicer je ni bilo zategadelj, ker so visoki gospodje ves za posojilo iz ljudstva iztisnjeni in izžeti denar porabili za zadnje zimsko mobilizacijo, pri kateri priliki so visoki gospodje tako sleparili ubogo državno blagajno, da se je nad tem početjem zgražal sam — kralj Aleksander! Če bi bili odgovorni gospodje oni 2 milijardi porabili tako, kakor je bilo rečeno, danes ne bi bilo treba najemati novega posojila v znesku 4 milijard kron za iste namene, namreč za zboljšanje prometa!

To je eno. Druga točka, ki je vredna, da si jo ogledamo, je sledeča: Poročilo pravi, da se bo denar porabil za odplačilo starih državnih dolgov pri Narodni banki. Ta praksa tudi pri naših ljudeh ni neznana. Kdor je dolžan 100 goldinarjev, gre in si poišče kredita za 200 goldinarjev, tako da plača stari dolg in mu še 100 gld. ostane. Tako delajo lahkoživci, ki maše stare luknje z novimi, dokler ne „zmrznejo“. Drugod plačujejo stare dolge od letnih davčnih prejemkov, ali ne? Kjer so porabili posojila v produktivne namene, morajo s pomočjo posojila zgrajene naprave same toliko donati, da se izplačujejo obresti in amortizacija, brez posebnih davkov.

Najbolj zanimiva pa je točka tretja: Posojilo naj bo loterijsko posojilo. To se pravi: Državne zadolžnice naj bodo ob enem „lozi“, s katerimi se da zadeti večji ali manjši dobiček.

Tak način izposojevanja denarja je skrajno nemoralen. Nemoralen zato, ker računa pri ljudeh na igralško strast, ki nikjer ne vlada za lepo. Drugič pa odkriva ta način izposojevanja denarja silno nezaupanje, ki vlada napram državnih upravi.

Kadar potrebuje kmet denar, gre v posojilnico, ako ima kredit. Le kadar nima več kredita, mora iti k oderulu. Temu mora obljubiti prvič visoke obresti, drugič pa mu mora dati nekaj za „dobroto“, t. j. v jeseni mu mora prinesiti poleg obresti še vedro vina ali pol prešiča itd. Taka „dobrota“ je za državo „glavni dobiček“. Ako bi država imela kredit, bi dobila posojilo za navadne obresti brez „dobrote“ in brez „glavnih dobitkov“. Če pa že sama ponuja „glavne dobitke“ in „dobrote“, ne dokazuje s tem nič drugega, kakor da — nima kredita!

Pričakovane 4 milijarde kron bo država težko dobila. Danes je žal še tistim ljudem, ki so podpisali prvo posojilo, nikar da bi dali še enkrat toliko od sebe.

Nove davke nam bodo naložili in sicer za 200 odstotkov višje od sedanjih naklad. Potem nam bodo zvišali tudi poštne pristojbine za 100 odstotkov in železniške tarife za 50 odstotkov. Ta povišanja bodo stopila po poročilih listov v veljavo že s 1. majem. Če sedaj ne bo draginja ubita, ne bo nikdar! Obeta se nam torej zlata doba.

Cena mesa pri nas in drugod. Na Dunaju stane 1 kg govedine povprečno 2000 nemških kron. Ker je 100 nemških kron enako dinarju, stane torej meso na Dunaju 20 dinarjev ali 80 kron kilogram. Pri nas se prodaja meso v mesnicah po 50—60 K kilogram. Izvozniki torej še vedno prav lepo zaslužijo. Ali ne bi bilo pametneje, če bi spravil diferenco med domačo in tujo ceno kmet sam v svoj žep?

Žitne cene: Koruza po 1300 K, pšenica 1700, rž 1400, ječmen 1400, moka št. 0 po 2500 K (z vrečo vred). Cene veljajo na debelo.

Vrednost denarja: 1 dolar stane 296—300 K, 100 nemških kron stane 4 naše krone, cekin za 20 kron velja 1000 kron, 1 lira 16 kron.

Ceno sladkorju so zvišale naše domače fabrike za 2 kroni pri kilogramu.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

? Ali ste se že naročili na ?
? revijo „Novi Zapiski“ ?

Naznanilo.

Produktivna zadruga ključavničarjev in sorodnih strok „Ježica“ reg. zadruga z omejeno zavezo s sedežem na Ježici pri Ljubljani obvešča p. n. interesente in občinstvo, da je začela z dnem 15. aprilom poslovati.

Izvrševala bo vsa v gorenjo stroko spadajoča dela in popravila. Nakupevala, popravljala, prodajala in montirala bo vse vrste strojev. Izdelovala in popravljala bo vse vrste cerkvenih ur in tehtnic, ter žične mreže po naročilu. Za vsa dela jamči zadruga in jih bo solidno zaračunavala.

„TEXTILIA“ LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.
Delniški kapital K 12.000.000.
Največja zaloga češke in angl. manufakture.
Telefon 177. Centrala: Ljubljana. Brzjav: „Textilia“
trgovska in industrijska d. d., Samo na debelo! Samo na debelo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Manufaktorni oddelek Gospodarske Zveze

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 29 na dvorišču

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in debelo.

Kapital: K 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve obrog K 6.500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458 Brzjavke: ESKOMPTNA.

Vplačana deln. glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun št. 12 205

Ljubljana, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Ima posebni ameriški oddelek in prvovrstne zveze z inozemskimi bankami.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

Izključno češki izdelki!

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske tvrdke **Stiassny & Schlesinger**. Glavno skladišče v »Kreslj«, I. nadstr. Poseben vhod iz Lingarjeve ulice št. 1. Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni

posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve r. z. z o. z.

Hranilne vloge se obreštujejo

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštno čekovnega urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvo itd.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/l.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Kapital in rezerve skupno z afilacijami čez K 50.000.000.

Podružnice: Dječko, Maribor, Sarajevo, Sember, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. — Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.